

o dziewictwie Klemensa; O pochodzeniu syryjskiej tradycji *Diatessaronu* (Ta 25, 1-3); Szabat w przypowieści o pasterzu (Ewangelia Prawdy 32, 18-34); *Filoksen a przypowieść o rybaku* (Mt 13, 47-50) a *Diatessaron*; *Klemens Aleksandryjski a przypowieść o rybaku* (Mt 13, 47f) czy niezależna tradycja? Omawiana pozycja bardzo przybliży problematykę *Diatessaronu* i może być pomocna dla wielu biblistów i patrologów.

Ks. Jerzy Woźniak CM – Kraków

William L. PETERSEN, *Tatian's Diatessaron, its Creation, Dissemination, Significance, and History in Scholarship*, Supplements to „*Vigiliae Christianae*” 25, Leiden – New York – Köln 1994, E. J. Brill, ss. 555.

Książkę W. Petersena o *Diatessaronie* znalazłem przypadkowo w bibliotece Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Warszawie, w księgozbiórce patrystycznym ks. prof. M. Starowieyskiego i pragnę wyrazić słowa podziękowania bardzo życzliwym bibliotekarzom za przysłanie mi ksero tej pozycji. Wydaje się, że to jest jedyny egzemplarz w Polsce.

Omawiana książka stanowi kompendium wiedzy współczesnej na temat *Diatessaronu*, podając historię badań nad nim od 546 r. aż do dnia dzisiejszego; napisana przez specjalistę W. Petersena, autora ponad 20 pozycji na temat *Diatessaronu*, zasługuje na szczególną uwagę. Postawiony problem omawia w ośmiu rozdziałach: 1. Tło drugiego wieku, 2. Tacjan, 3. Historia studiów nad *Diatessaronem* od 546 r. do 1900 r., 4. Studia nad *Diatessaronem* od 1900 r. do 1930 r., 5. Studia nad *Diatessaronem* od 1930 r. do 1951 r., 6. Studia nad *Diatessaronem* od 1951 do dzisiaj, 7. Wpływ *Diatessaronu*, 8. Stan obecny badań i jego przyszłość. W zakończeniu książki autor umieszcza dwa apendykisy: katalog rękopisów *Diatessaronu* i wykaz utworów zawierających jego fragmenty, oraz bibliografię dotyczącą *Diatessaronu* i indeksy: miejsc, kodeksów, autorów, rzeczy.

Wśród aktualnych tematów, którymi w przyszłości winni się jeszcze zająć badacze *Diatessaronu*, Petersen wymienia: dalsze zbadanie rękopisów zawierających fragmenty *Diatessaronu*, zbadanie synopsy używanej przez Justyna, zbadanie źródeł manichejskich, zbadanie komentarzy św. Efrema, rekonstrukcja poszczególnych fragmentów *Diatessaronu*, zbadanie metody Tacjana itp. Tak bogata w treść pozycja wprowadza znakomicie w problematykę jednego z najstarszych tekstów chrześcijaństwa i zasługuje na uwzględnienie w badaniach naukowych biblistów i patrologów.

Ks. Jerzy Woźniak CM – Kraków